

Position Paper: *Gesloten distributiesystemen (elektriciteit + aardgas)*

Contact: Peter Claes (Febeliec) - +32 496 59 36 20 – febeliec@febeliec.be

Datum: 9/03/2021

Omschrijving

Het derde energiepakket m.b.t. de vrijmaking van de markten voor elektriciteit en aardgas (Publicatieblad van 14 augustus 2009) voorzorg voor het eerst in een specifieke categorie van distributienetten op industriële sites. Dit was het gevolg van de zaak Citiworks, ref. C-439/06, waarin het Europese Hof in mei 2008 oordeelde dat de vrije keuze van leverancier van elektriciteit en aardgas en dus ook de toegang voor derden tot de netten ook moet gegarandeerd zijn voor afnemers aangesloten op private distributienetten. Zowel in de richtlijn voor elektriciteit (RL 2009/72/EG) als voor aardgas (RL 2009/73/EG) stelde het nieuwe artikel 28.1:

“De lidstaten kunnen voorzien in nationale regulerende instanties of andere bevoegde organen om een systeem dat [elektriciteit] [gas] distribueert binnen een geografisch afgebakende industrie- of commerciële locatie of een locatie met gedeelde diensten en dat niet, onder onverminderd lid 4, huishoudelijke afnemers van [elektriciteit] [gas] voorziet, als gesloten distributiesysteem aan te merken indien:

- a) de exploitatie of het productieproces van de gebruikers van dat systeem om specifieke technische of veiligheidsredenen geïntegreerd zijn, of*
- b) het systeem primair [elektriciteit] [gas] distribueert aan de eigenaar of beheerder van het systeem of de daarmee verwante bedrijven. “*

De gasrichtlijn werd tot op heden nog niet gewijzigd voor dit artikel, maar de *Clean Energy Package* bracht intussen een nieuwe versie van de Elektriciteitsrichtlijn (ref 2019/944, gepubliceerd op 14 juni 2019). De regeling voor gesloten elektriciteitsdistributienetten bleef essentieel dezelfde (zie artikel 38), maar er werden een aantal bijkomende vrijstellingen ingelast voor GDN-beheerders voor nieuwe verplichtingen opgelegd aan distributienetbeheerders in het algemeen (o.m. vrijstelling van het verbod op uitbating van opslageenheden en laadpalen op de site).

Op deze manier onderscheidt de Europese wetgeving enerzijds transmissiesystemen (bedoeld voor transport over langere afstanden onder hoge druk of spanning) en anderzijds “Europese” distributiesystemen (lokaal vervoer op lage en middelhoge druk of spanning), met binnen deze laatste categorie een specifieke subcategorie van gesloten distributiesystemen. Op industrieel niveau vallen daaronder de netten op industriële sites die klanten, leveranciers, onderaannemers, ... van elektriciteit en aardgas voorzien (ook industriële of private netten genoemd).

Vóór het derde energiepakket werd in ons land (en in de meeste andere EU-lidstaten) geen specifieke categorie van industriële netten gedefinieerd, en vielen de verhoudingen tussen de eigenaars van deze netten en hun afnemers onder het gemeen recht. Door de invoering van het concept van “gesloten distributiesystemen” in het derde energiepakket, moesten de lidstaten bij de omzetting van het derde energiepakket vóór 3 maart 2011 een regeling treffen voor deze categorie van netten.

Reguleringsbevoegdheid

De Bijzondere Wet tot Hervorming van de Instellingen van 8/8/1980 wijst in haar artikel 6. § 1 onder meer de volgende bevoegdheden toe aan de gewesten:

(...)

VII. Wat het energiebeleid betreft:

De gewestelijke aspecten van de energie, en in ieder geval:

- a) De distributie en het plaatselijke vervoer van elektriciteit door middel van netten waarvan de nominale spanning lager is dan of gelijk is aan 70 000 volt;
  - b) De openbare gasdistributie;
- (..)

Omzetting in België

Het Vlaamse gewest heeft het 3de energiepakket omgezet via het Decreet van 8/7/2011 houdende wijziging van de wet van 10 maart 1925 op de elektriciteitsvoorziening en het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de omzetting van de richtlijn 2009/72/EG en de richtlijn 2009/73/EG, BS 16/08/2011. Hierin worden bestaande gesloten distributienetten

automatisch erkend indien ze voldoen aan de voorwaarden van de richtlijn en na notificatie aan de VREG. Voor de aanleg van nieuwe gesloten distributienetten is in bepaalde omstandigheden een toestemming van de VREG noodzakelijk. Gesloten distributienetten dienen te voldoen aan een aantal expliciet in het decreet opgesomde verplichtingen. Intussen heeft de Vlaamse regering ook, op voorstel van de VREG, de herziening goedgekeurd van de Technische Reglementen Distributie voor elektriciteit en aardgas (<http://www.vreg.be/technische-reglementen>). Deze reglementen bevatten nu een specifiek hoofdstuk over de concrete regels opgelegd aan de gesloten distributienetten. Een herziening van het Technisch reglement voor het Plaatselijk Vervoernet in dezelfde zin is nog niet gebeurd.

Op federaal niveau wordt de omzetting geregeld in de Wet van 8/1/2012 tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen (BS 11/01/2012). Bestaande gesloten industriële netten kregen 6 maanden de tijd om zich aan te melden bij de Administratie Energie en de CREG om zo automatisch het statuut van “gesloten industrieel net” te krijgen. Nieuwe netten (of bestaande na die periode van 6 maanden) dienen daarvoor aan een aantal verplichtingen te voldoen. Erkende gesloten industriële netten moeten een aantal specifieke verplichtingen respecteren. Gemengde netten (hetzij wat betreft het aansluitingsniveau, hetzij uitgestrekt over verschillende gewesten) dienen het voorwerp uit te maken van overleg tussen de betrokken overheden. Het Grondwettelijk Hof heeft in juli en augustus 2013 op basis van klachten van de Vlaamse regering en van de CREG evenwel een aantal artikels van de omzettingwet vernietigd (zie <http://www.const-court.be/public/n/2013/2013-117n.pdf> en <http://www.const-court.be/public/n/2013/2013-098n.pdf>). Zo vallen gesloten distributiesystemen voor aardgas voortaan in ieder geval onder de bevoegdheid van de gewesten (zelfs als ze op het Fluxys-net zijn aangesloten) en vervalt de notie van “gemengde netten”. Gesloten distributiesystemen voor elektriciteit vallen daardoor onder de bevoegdheid van de federale overheid en regulator voor het deel met een spanningsniveau boven 70kV, en van de gewesten voor het deel met een spanningsniveau van 70kV of minder. De Elektriciteits- en Gaswet werden in de zin intussen ook aangepast (zie Wet houdende diverse bepalingen inzake energie (1) van 26 december 2013). In het nieuwe Federale Technisch Reglement (Koninklijk besluit van 22 april 2019 houdende een technisch reglement voor het beheer van het transmissienet van elektriciteit en de toegang ertoe, zie http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=2019042202&table_name=wet, worden de regels opgelegd aan gesloten distributienetbeheerders opgesomd.

Het Waalse gewest heeft intussen van haar kant via wijzigingen van het elektriciteitsdecreet (*11 AVRIL 2014 - Décret modifiant le décret du 12 avril 2001 relatif à l'organisation du marché régional de l'électricité*) en het gasdecreet (21 mei 2015 - Decreet houdende wijziging van het decreet van 19 december 2002 betreffende de organisatie van de gewestelijke gasmarkt) de notie van “réseaux fermés professionnels” ingevoerd in de Waalse wetgeving. Bestaande netten moesten voor 27 december 2014 (electriciteit) of 12 december 2015 (gas) worden aangemeld bij de CWaPE, nieuwe netten moeten een toestemming vragen aan de CWaPE. De technische reglementen werden in het Waals Gewest nog niet aangepast, maar toch zijn een aantal regels van toepassing (voor een overzicht, zie <https://www.cwape.be/?lg=1&dir=4.9.2>).

Het Brussels Hoofdstedelijke Gewest was aanvankelijk van mening dat er zich op haar grondgebied geen gesloten distributiesystemen bevinden, maar heeft dit standpunt intussen herzien. De wetgeving werd evenwel nog niet aangepast.

Met het Clean Energy Package (https://ec.europa.eu/energy/topics/energy-strategy/clean-energy-all-europeans_en) werd ook de elektriciteitsrichtlijn gewijzigd. Voor gesloten distributiesystemen komen er twee nieuwe regels bij, waarvan ze door de lidstaten kunnen worden vrijgesteld (verbod om laadpunten voor elektrische voertuigen te bezitten en energieopslagfaciliteiten te ontwikkelen, te beheren of te exploiteren, zie artikel 38 van de Elektriciteitsrichtlijn). Deze regels moeten nog worden omgezet in Belgische wetgeving.

Doelstellingen Febeliec

Gesloten distributiesystemen zijn op verschillende punten fundamenteel verschillend van publieke netten. Daarom dringt Febeliec aan op een specifieke regeling die weliswaar de fundamentele rechten van al wie erop aangesloten is, respecteert (o.m. de vrije keuze van leverancier en de toegang voor derden tot de netten), maar tegelijk de administratieve en financiële lasten voor hun eigenaars zoveel mogelijk beperkt. De richtlijnen voor elektriciteit en aardgas zijn immers in de eerste plaats gericht op de publieke netten, en vaak niet aangepast voor de specifieke situatie van de gesloten distributiesystemen.

Voorstellen van vrijstellingen

Gesloten distributiesystemen moeten worden beschouwd als *sui generis*-systemen. Febeliec erkent uiteraard dat eigenaars van gesloten distributiesystemen een aantal algemene verplichtingen hebben ten aanzien van achterliggende afnemers, maar vraagt anderzijds dat gesloten distributiesystemen worden vrijgesteld van bepaalde verplichtingen. Zij dringt er bij de federale en gewestelijke wetgevers en regulatoren op aan om die vrijstellingen waar mogelijk ook toe te passen:

1. Vrijstellingen expliciet vermeld in de richtlijnen (artikel 28 van de Gasrichtlijn, artikel 38 van de Elektriciteitsrichtlijn)
2. “Kleine” distributiesystemen
Beide richtlijnen laten de lidstaten toe om de vereisten inzake ontvlechting van distributiesysteembeheerders niet toe te passen op netten met minder dan 100.000 aangesloten afnemers.
3. Geen TSO
Aangezien gesloten distributiesystemen geen transmissiesystemen zijn, kunnen de betreffende artikels van beide richtlijnen op hen niet van toepassing zijn. Het betreft regels o.m. in verband met ontvlechting, openbaardienstverplichtingen, informatieverstrekking, *compliance*, aansluitingsverplichting, ...
4. Geen elektriciteitsbedrijf of aardgasbedrijf
  - Gesloten distributiesystemen voor elektriciteit zijn (op basis van de definities van de richtlijn) geen elektriciteitsbedrijven en dus ook geen verticaal geïntegreerde bedrijven. De verplichtingen die gelden voor verticaal geïntegreerde bedrijven (bijv. openbaardienstverplichtingen, ontvlechting van de boekhouding, universele dienstverlening, ...) zijn dan ook per definitie niet van toepassing op gesloten distributiesystemen
  - Gesloten distributiesystemen voor gas zijn (op basis van de definities van de richtlijn) geen aardgasbedrijven en dus ook geen verticaal geïntegreerde aardgasbedrijven. De verplichtingen die gelden voor verticaal geïntegreerde bedrijven (bijv. de verplichtingen van artikel 3.1 (openbaardienstverplichtingen), artikel 3.8 (energie-efficiëntie), artikels 30 en 31 (ontvlechting van de boekhouding), ...) zijn dan ook per definitie niet van toepassing op gesloten distributiesystemen.

Technische reglementen

Febeliec pleit ervoor dat alle technische reglementen de specificiteit van gesloten distributiesystemen erkennen en een minimum aan administratieve en financiële verplichtingen opleggen.

Aansluitingscontracten

In de aansluitingscontracten van Fluxys, Elia en de distributienetbeheerders ijvert Febeliec voor één enkel aansluitings- en toegangscontract per industriële site. Voor de achterliggende aansluitingen kan desgewenst worden gewerkt met bijlagen bij de contracten. Febeliec kan eveneens aanvaarden dat, met het oog op een faire behandeling van alle achterliggende klanten en om te verzekeren dat concurrentiegevoelige informatie adequaat wordt afgeschermd, de eigenaar van het gesloten distributiesysteem toegangshouder wordt voor de site zodra één van de achterliggende afnemers zijn of haar recht op vrije leverancierskeuze uitoefent.

Informatie-uitwisseling

Tussen marktactoren wordt informatie uitgewisseld volgens specifieke protocollen (Elia en Fluxys hebben hiervoor een eigen protocol, op distributieniveau wordt gewerkt met de UMIG-manual - *Utility Market Implementation Guide* - onder beheer van Atrias). Febeliec onderhandelt nog met de overige actoren over de specifieke manier waarop gesloten distributiesystemen aan deze informatie-uitwisselingen kunnen deelnemen met een minimum aan administratieve en financiële verplichtingen.